

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/188/2017
Identifikačné číslo spisu: 1109230020
Dátum vydania rozhodnutia: 13.02.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1109230020.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X.. W. D., trvale bytom vo B. S.H., G. V. XX, zastúpeného JUDr. Elenou Lalíkovou, advokátkou v Bratislave, Podbrezovská 34, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o 35.000,- € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 22C/294/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2017 sp. zn. 3Co 490/2014, 3 Co 493/2014 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2017 sp. zn. 3Co 490/2014, 3 Co 493/2014 v napadnutej časti potvrdzujúcej rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti vo veci samej a v časti trov konania a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 18. augusta 2014 č. k. 22C/294/2009-284 v napadnutej vyhovujúcej časti vo veci samej a v časti trov konania z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 18. augusta 2014 č. k. 22C/294/2009-284 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 35.000,- € a náhradu trov konania vo výške 9.609,72 €, všetko do troch dní; vo zvyšku potom žalobu (požadujúcu celkom /okrem náhrady trov konania/ zaplataenie 200.000,- €) zamietol.

2. Už na tomto mieste sa žiada uviesť, že v poradí prvým rozsudkom súdu prvej inštancie (z 29. marca 2012 č. k. 22C/294/2009-231) došlo k úplnému zamietnutiu žaloby (a k nepriznaniu náhrady trov konania žalovanej) predovšetkým pre záver o dostatočnosti primeraného zadosťučinenia, priznaného žalobcovi v konaniach pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“), pokiaľ šlo o nárok na náhradu za nesprávny úradný postup (reprezentovaný pried'ahmi v trestnom a disciplinárnom konaní vedenom proti žalobcovi) a pre nepreukázanie príčinnej súvislosti medzi konaním žalovanej a ujмами na strane žalobcu, pokiaľ šlo o nárok na náhradu za nezákonné rozhodnutie (v tomto prípade buď preto, že úkony majúce privodiť žalobcovi ujmu boli úkonmi iných orgánov než žalovanej,

preto, že žalovaná nemôže zodpovedať aj za informovanie médií o žalobcovi - hoc aj majúce pôvod v postupe policajného orgánu, za ktorý žalovaná zodpovedá či preto, že chýbali uspokojivé dôkazy o vplyve trestného stíhania žalobcu na zhoršenie jeho zdravotného stavu); na odvolanie žalobcu však Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) takýto rozsudok svojim v poradí prvým rozhodnutím (uznesením z 31. mája 2013 sp. zn. 3Co/513/2012) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Pri stotožnení sa so závermi o dostatku vecnej (tzv. pasívnej) legitímácie žalovanej (či ešte presnejšie o dostatku oprávnenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky - ďalej tiež len „generálna prokuratúra - konat' v tejto veci za štát) aj o principiálne rovnakých dôsledkoch zastavenia trestného stíhania a oslobodenia spod obžaloby, aké sú tu pri zrušení uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť (teda o existencii práva na náhradu škody spôsobenej vznesením obvinenia), tu inak tiež s odvolaním sa na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) z 28. júla 2010 sp. zn. 1 Cdo 107/2009, z 22. septembra 2010 sp. zn. 5 Cdo 196/2009 a z 18. augusta 2012 sp. zn. 4 MCdo 15/2009, odvolací súd poukázal na nedostatky pri špecifikácii čiastkových nárokov žalobcu (kde nebolo zrejmé, aká časť celkovej požadovanej sumy zodpovedá nároku na náhradu pre nezákonnosť rozhodnutia a aká nároku založenému na nesprávnom úradnom postupe), najmä ale uzavrel, že u odškodňovania priet'ahov nešlo za dostatočnú satisfakciu považovať priznanie zadosťučinenia ústavným súdom a ujmy utrpenej nezákonnosťou rozhodnutia i nesprávneho úradného postupu mali charakter nielen materiálnej škody, ale i nemajetkovej ujmy, ktorej odškodnenie bolo namieste napriek absencii adresnej úpravy aj tohto inštitútu v zákone č. 58/1969 Zb. (o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ďalej tiež len „starý zodpovednostný zákon“ alebo skrátené „SZoZŠ“) - na rozdiel od úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „nový zodpovednostný zákon“ alebo skrátené „NZoZŠ“), nakoľko je tu tiež ochrana priznávaná Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež len „Dohovor“), majúcim pred ustanoveniami slovenských vnútroštátnych zákonov prednosť.

3. Prvoinštančný súd svoj v poradí druhý rozsudok odôvodnil právne ustanoveniami § 1 ods. 1 a 2 a §§ 2 až 4, 9, 10 a 18 SZoZŠ a §§ 3, 4, 9 a 15 a § 16 ods. 4 NZoZŠ. Vecne si podržal skorší (ani odvolacím súdom nespochybnený) názor o správnom určení generálnej prokuratúry za orgán majúci v konaní zastupovať štát i dostatku vecnej (tzv. pasívnej) legitímácie žalovanej, ak v tomto prípade šlo o prípad kombinácie nárokov podľa starého aj nového zodpovednostného zákona (vo vzťahu k čiastkovému nároku majúcejmu pôvod v nezákonnom rozhodnutí vyšetrovateľa Policajného zboru z 11. júna 2001 podľa SZoZŠ a vo vzťahu k ďalšiemu čiastkovému nároku pre nesprávny úradný postup, predstavovaný priet'ahmi a tiež viacerými úkonmi žalovanej, spadajúcimi do období účinnosti oboch zákonov, o ktorých je tu reč, i podľa NZoZŠ), absencia úpravy postupu v takomto prípade nemohla byť na ťarchu žalobcu a NZoZŠ ustanovil pravidlo reprezentácie štátu tým z viacerých do úvahy prichádzajúcich orgánov, u ktorého bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku (ktorým bola v tomto prípade generálna prokuratúra).

4. Po špecifikácii žaloby, požadovanej aj odvolacím súdom, ktorej výsledkom bolo rozdelenie súhrnej požiadavky žalobcu 200.000,- € na 120.000,- € z titulu nezákonného rozhodnutia a 80.000,- € z titulu nesprávneho úradného postupu, dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodnou. V prípade nároku z titulu nezákonného rozhodnutia prakticky zotrval na tom, čo už uzavrel skôr a v čom s ním súhlasil i odvolací súd, teda že tu bolo treba vychádzať z tzv. zásady zodpovednosti za výsledok (že zastavenie trestného stíhania aj oslobodenie spod obžaloby má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť a pri splnení ďalších zákonných predpokladov zakladá i právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia) a nešlo o žiaden prípad výnimky z takejto zásady (či už pre zavinenie si obvinenia samým poškodeným alebo pre skončenie trestného konania bez odsudzujúceho rozsudku len pre nedostatok zodpovednosti, udelenie milosti či amnestiu). U nároku z titulu nesprávneho úradného postupu mal za to, že za ten nejde považovať úkony žalovanej namietané žalobcom, podliehajúce prieskumu na základe riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov v trestnom konaní za existencie povinnosti obvineného znášať či strpieť jednotlivé štandardné úkony v takomto konaní, to však naopak neplatilo pri priet'ahoch v trestnom konaní, konštatovaných aj ústavným

súdom.

5. Ak predmetom konania bola len náhrada nemajetkovej ujmy, ktorú NZoZŠ na rozdiel od SZoZŠ upravuje, nevyhnutným bol podľa súdu prvej inštancie ústavne konformný výklad, pripúšťajúci odškodniť aj ujmy z čias účinnosti starého zodpovednostného zákona. Pri ujmách uvádzaných žalobcom u väčšiny (až na zhoršenie zdravotného stavu žalobcu) šlo ustáliť tiež existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom a ujmov, spočívajúcou v traume, psychickom tlaku a strese žalobcu, ako aj jeho vysokej spoločenskej difamácii so zreteľom na malé teritórium (menšieho okresného mesta) i zastávanú pozíciu (sudcu, u ktorého vytvorený negatívny obraz o ňom má ďaleko nepriaznivejšie dôsledky na profesionálnu česť a spoločenské postavenie, než je to u iných povolání). Trestné konanie trvajúce neúmerne dlho (6 rokov) malo vplyv aj na obdobne neúmerne predlžovanie disciplinárneho konania a vystavilo žalobcu i členov jeho rodiny negatívnym dôsledkom v podobe poznámok a pohľadov okolia (obmedzenia žalobcu na funkčnom plate, konfrontácia všetkých členov rodiny žalobcu so zisťovaním jeho majetkových pomerov, donútenie manželky žalobcu pod psychickým tlakom odísť z práce i odvolanie žalobcu z funkcie predsedu okresného súdu). Ak za dostatočnú satisfakciu nešlo i v súlade s názorom odvolacieho súdu považovať zadosťučinenie priznané ústavným súdom (vo výške 90.000,- Sk, teda necelých 3.000,- €), za primeranú s ohľadom na osobu žalobcu, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy aj následkov považoval prvoinštančný súd sumu náhrady 35.000,- €. V tomto prípade podľa neho nebolo rozhodujúcim obmedzenie výšky náhrady podľa § 17 ods. 4 NZoZŠ (aby táto nebola vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi), ktoré tu v čase „odškodňovaného“ nezákonného rozhodnutia ani nesprávneho úradného postupu nebolo a neobvyklá neúmernosť trvania trestného konania v spojení s preukázanou ujmov odvodňovala priznanie náhrady vo výške takmer dvojnásobku aktuálnej najvyššej možnej výšky nemajetkovej ujmy, dôvodil napokon súd prvej inštancie.

6. Na odvolania oboch strán sporu proti takémuto rozsudku Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 22. marca 2017 sp. zn. 3Co 490/2014, 3Co 493/2014 rozsudok súdu prvej inštancie ako celok potvrdil (okrem ktorého rozhodnutia inak potvrdil tiež uznesenie súdu prvej inštancie o poplatkovej povinnosti žalobcu za odvolanie a vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania). V odôvodnení rozhodnutia o odvolaniach podaných ešte v režime O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), prejednaných však už za účinnosti C. s. p. (Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z., dnes už i v znení zákonov č. 87/2017 Z. z. a č. 350/2018 Z. z.) konštatoval potrebu plného stotožnenia sa so skutkovými i právnymi dôvodmi napadnutého rozhodnutia, v ktorom došlo k poskytnutiu dostatočných i presvedčivých odpovedí na nastolené podstatné otázky i k vyporiadaniu sa s podstatnými vyjadreniami prenesenými v konaní na súde prvej inštancie (§ 387 ods. 2 a 3 C. s. p.).

7. Odhliadnuc na tomto mieste od neozrejmenia ani ním (podobne ako pred ním ani súdom prvej inštancie), titulom ktorého (a či len jedného alebo oboch) z oboch nižšími súdmi zhodne ustálených čiastkových nárokov žalobcu tomuto mala byť priznaná aká časť prisúdenej sumy 35.000,- €, odvolací súd konštatoval nenaplnenie žiadneho z tvrdených odvolacích dôvodov. Nešlo totiž súdu prvej inštancie vytknúť, že by pri rozhodovaní vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývali ani inak nevyšli za konania najavo, žeby opomenul niektoré rozhodujúce a vykonanými dôkazmi preukázané skutočnosti či (do tretice) žeby tu bol v hodnotení dôkazov logický rozpor (to vo vzťahu k § 365 ods. 1 písm. f/ C. s. p.). Za nedôvodnú považoval námietku žalovanej nesprávnym právnym posúdením veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p.), keď podľa neho najmä nešlo prijať argumentáciu o nedostatku oprávnenia generálnej prokuratúry konať v tejto veci za štát a to nielen pre kombináciu nárokov podľa SZoZŠ aj NZoZŠ, ale aj pre potrebu stotožnenia sa s názorom o oprávnení na strane toho orgánu, u ktorého bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku a v prípade podania žiadostí na oboch orgánoch na strane toho, ktorý vo veci začal konať ako prvý (poukaz na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 194/2010).

8. Zastavenie trestného stíhania pre jeden zo štyroch skutkov pre premlčanie, teda zánik trestnosti činu

nemenilo nič na tom, že u ďalších troch skutkov došlo k zastaveniu trestného stíhania z dôvodu relevantného pre vznik nároku na náhradu škody podľa oboch zodpovednostných zákonov, teda preto, že skutky kladené žalobcovi za vinu neboli protiprávnymi činmi v zmysle Trestného zákona. Existencia oboch čiastkových nárokov sa podľa odvolacieho súdu nevyklúčovala a len prípadné odsúdenie žalobcu by za danej situácie odôvodňovalo výlučne náhradu za nesprávny úradný postup. Dôvodnou nebola ani námietka žalovanej premlčaním práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, keďže v tomto prípade bol pre začiatok plynutia premlčacej doby rozhodujúcim čas získania vedomosti poškodeného o škode a tento nešlo ustáliť skôr, ako v okamihu odstránenia protiprávneho stavu, ku ktorému došlo až právoplatným skončením trestného konania (medzi ktorým a podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a následnej žaloby uplynul čas kratší ako premlčacia doba). Ak trvať bolo treba i na tom, že odškodnenie prietáhov v rámci konania o ústavnej sťažnosti nevyklučuje úspech požiadavky na náhradu nemajetkovej ujmy podľa NZoZŠ z rovnakého dôvodu a zadost'učinenie priznané žalobcovi v konaniach pred ústavným súdom nebolo primeraným, stotožniť sa bolo treba i so závermi súdu prvej inštancie o povahe a intenzite zásahu do osobnostných práv žalobcu a o primeranosti napadnutým rozsudkom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, argumentoval napokon odvolací súd, v odôvodnení svojho rozsudku poskytujúci tiež vlastný rozbor problematiky (ne)dostatočnosti iného než peňažného zadost'učinenia, prinášajúci i vlastný názor na súbor prežívaných obmedzení žalobcu a jeho rodiny, pre ktoré náhradu nemajetkovej ujmy bolo treba priznať a (vo vzťahu k námietke žalobcu vyššími sumami náhrad v porovnateľných prípadoch) konštatujúci nedostatok svojej viazanosti rozhodnutiami vydaných v jemu bližšie neznámych, evidentne však skutkovo odlišných prípadoch.

9. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti, v ktorej ním bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie čo do vyhovenia žalobe, podala žalovaná dovolanie. Jeho prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., majúc za to, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Touto otázkou je (doslovne citované z dovolania) : „či štát v každom prípade zodpovedá za škodu spôsobenú v trestnom konaní obvinenému, resp. obžalovanému tým, že trestné stíhanie nebolo ukončené právoplatným rozsudkom, ktorým bola uznaná jeho vina zo spáchania trestného činu, ale bol spod obžaloby prokurátora oslobodený, resp. jeho trestné stíhanie bolo zastavené, teda bez ohľadu na to, či vznesenie obvinenia (ako titul náhrady škody) bolo v čase jeho vydania dôvodné a zákonné alebo v prípadoch, keď vznesenie obvinenia bolo dôvodné, v súlade so všetkými zásadami trestného konania a teda uznesenie o vznesení obvinenia bolo zákonné, štát za škodu v takomto prípade nezodpovedá, t. j. štát zodpovedá len za nezákonné rozhodnutie a nie za výsledok trestného konania.“ Podľa jej názoru dovolací súd vo svojich doterajších rozhodnutiach túto otázku riešil, nie však jednotne. Niektoré jeho rozhodnutia - ako uviedla - spočívajú na názore, že podľa zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovedá štát za škodu podľa výsledku trestného konania, iné rozhodnutia však dospeli k záveru o zodpovednosti štátu podľa tohto zákona len v prípade preukázaného nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu.

10. V najkoncentrovanejšej podobe prvý zo zhora priblížených názorov sformuloval najvyšší súd vo svojom rozhodnutí (správne „uznesení“) z 18. augusta 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009, v ktorom vyslovil: „Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím...“. V inom svojom rozhodnutí a to v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 21/2007 (? , celkom presne a správne „z 30. júla 2008 sp. zn. 3 Cdo 201/2007“) ale najvyšší súd naopak (o. i.) uzavrel, že: „niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, ktoré sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. V danom prípade dochádza k

stretnutie dvoch záujmov - individuálneho záujmu fyzickej osoby do osobnosti ktorej sa zasahuje, s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť. Teda nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej vznesené obvinenie z trestného činu. Na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskoršie došlo k oslobodeniu spod obžaloby.“

11. Podobne v uznesení najvyššieho súdu z 30. septembra 2009 sp. zn. I Cdo 64/2008 bol vyslovený (o. i.) právny názor, že „uznesenie o vznesení obvinenia neobsahuje konečný záver o spáchaní trestného činu a vine obvineného. Toto rozhodnutie je vydané na základe dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin (až na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou). Ak dôjde k oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne (v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku)“, nakoľko „jednotlivé dôvody oslobodenia spod obžaloby nemajú z hľadiska hodnotenia správnosti uznesenia o vznesení obvinenia rovnaký význam.“ Napokon názor, podľa ktorého oslobodenie obžalovaného spod obžaloby nemá automaticky za následok nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia, resp. (opačne) že by každé vznesenie obvinenia, ktoré nevyústilo do právoplatného odsudzujúceho rozsudku, šlo paušálne považovať za nezákonné, je tiež súčasťou judikatúry ústavného súdu (nález č. k. II. ÚS 163/2013-50), jeho českého náprotivku (nález sp. zn. III. ÚS 165/02) i Európskeho súdu pre ľudské práva (rozhodnutie z 20. júna 2013 vo veci sťažnosti Lavrechov vs. Česká republika č. 57404/08).

12. Podľa názoru dovolateľky v danom prípade orgány činné v trestnom konaní postupovali v zmysle zásad upravených Trestným poriadkom a žiadny orgán nekonštatoval, žeby došlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia, resp. žeby niektorý z orgánov nesprávne úradne postupoval. Názor, že zastavenie trestného stíhania má - z hľadiska výsledku trestného konania - za následok nezákonné rozhodnutie o stíhaní, je preto nesprávny. Ak by sa mala rešpektovať časť judikatúry dovolacieho súdu, podľa ktorej je rozhodujúcim meradlom vždy výsledok trestného konania, bolo by zbytočné náhradu škody upravovať v zákone č. 514/2003 Z. z., ale mohla by byť upravená priamo v trestnoprávných predpisoch. Zámer zákonodarcu vyjadrený v zákone č. 514/2003 Z. z. bol však celkom iný - aby sa neodškodňoval ten, proti ktorému štát legitímne viedol trestné stíhanie, resp. aby sa odškodňoval len ten, trestné stíhanie ktorého vychádzalo z dôvodov spočívajúcich v nezákonnosti rozhodnutia alebo v nesprávnom úradnom postupe. V prejednávanej veci podľa dovolateľky neboli preukázané žiadne konkrétne okolnosti a dôvody, ktoré by odôvodňovali odškodnenie žalobcu a zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospela dovolateľka k názoru, že jej dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné, lebo napadnutý rozsudok spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Navrhla preto tento rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

13. Žalobca navrhol dovolanie odmietnuť, resp. pri prijatí záveru dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania toto zamietnuť a to predovšetkým pre zotrvanie na svojej argumentácii o zodpovednosti štátu za výsledok trestného konania a o nikým nespochybnených prieťahoch v trestnom konaní, ktorú si osvojili aj nižšie súdy, pričom považuje za neakceptovateľné, aby štát dobrovoľne odškodnil (dovoláním príkladmo označené) prípady podstatne menších pochybení policajných orgánov, dlhoročné šikanovanie sudcu však odškodniť odmietal.

14. Právoplatnosť rozsudku odvolacieho súdu v tejto veci, vydaného až za účinnosti C. s. p. logicky mohla nastať a i nastala až po 1. júli 2016 (stalo sa tak 22. mája 2017) a preto aj dovolacie konanie tu mohlo začať a i začalo až po nadobudnutí účinnosti právnych predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie procesného práva (okrem C. s. p. tiež Civilný mimosporový poriadok č. 161/2015 Z. z., Správny súdny poriadok č. 162/2015 Z. z. a zákon č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia podmienky jej reprezentácie na to určenou osobou, ktorou v tomto prípade pre status dovolateľky ako právnickej osoby sui generis (§ 21 O. z. - Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a konanie za ňu štátnym orgánom, ktorej

zamestnanec má preukázateľne vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, nemusel byť advokát (§ 429 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ C. s. p.), skúmal predovšetkým bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) prípustnosť dovolania. Dospel pritom k záveru, že dovolanie treba navzdory neprehľadným písárskym chybám v ňom (naznačujúcim, že autor podania nemal pri jeho vyhotovovaní najlepší deň), nie celkom presnej (úplnej) formulácii rozhodnej právnej otázky a nemožnosti stotožnenia sa dovolacieho súdu s dovolaním tvrdeným dôvodom jeho prípustnosti považovať za prípustné a i dôvodné.

15. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Podľa § 440 C. s. p. dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný a podľa § 441 rovnakého zákona dovolací súd nie je viazaný dovolacím návrhom.

17. Pri zaobraní sa otázkami prípustnosti a dôvodnosti (vecnej opodstatnenosti) dovolania v zmysle novej úpravy procesného práva musí súd povolaný o dovolaní rozhodnúť, teda najvyšší súd, rozlišovať medzi dovolacími dôvodmi a dôvodmi prípustnosti dovolania.

18. Dovolacie dôvody pozná rozhodné právo len dva a sú nimi tzv. zmätočnosť (podľa § 420 a naň nadväzujúcich ustanovení C. s. p.) a nesprávne právne posúdenie veci (podľa § 421 a k nemu sa viažúcich ustanovení rovnakého zákona). Pokiaľ zákon v tejto súvislosti hovorí o viazanosti dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi, treba tým zásadne rozumieť, že dovolací súd v prípade dovolania podaného výlučne z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nie je oprávnený (a ani povinný) skúmať existenciu prípadných zmätočnostných väd, ktorými (resp. prinajmenšom niektorou takouto vadou) mohlo byť (či aj reálne bolo) konanie pred odvolacím súdom (resp. oboma nižšími súdmi) postihnuté. Práve v tomto je pomerne zásadný posun oproti skoršej úprave, na základe ktorej dovolací súd existenciu zmätočnostných väd skúmal, na ňu prihliadal a na jej existenciu zakladal i jediné možné kasačné rozhodnutia ex offio, teda z tzv. úradnej povinnosti (v tejto súv. por. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a judikatúru k takémuto ustanoveniu). Zhora uvedené platí aj naopak, čo znamená, že v prípade dovolania podaného výlučne pre zmätočnosť sa dovolací súd nezaobera (nemôže zaoberať) nesprávnosťami (nedostatkami) v právnom posúdení veci. Pre úplnosť tu možno uviesť, že opisovaný posun v právnej úprave civilného sporového procesu síce možno preklenúť (práve v záujme eliminovania takých rozhodnutí a im predchádzajúcich postupov predovšetkým odvolacích súdov, ktorým možno opodstatnene vytýkať ako tzv. zmätočnosť, tak i nesprávnosti pri právnom uchopení v merite posudzovaného problému) opretím dovolania o oba dovolacie dôvody (tu por. najmä uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018), v takomto prípade však platí pravidlo zaobrania sa druhým dovolacím dôvodom (v zmysle poradia priradeného obom tiež chronológiou ustanovení zákona) len vtedy, ak bude usúdené na neexistenciu toho prvého (z čoho zároveň plynie logický záver, že po zistení existencie niektorej zmätočnostnej vady a nutnosti prístúpenia k zrušeniu dovolaním napadnutého rozhodnutia už dovolací súd správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom a podľa okolností prípadu aj súdom prvej inštancie neposudzuje).

19. Dôvodmi prípustnosti dovolania ale naopak treba rozumieť jednotlivé a do zákona v podobe taxatívneho (úplného a uzavretého) výpočtu vtelené skutkové podstaty, reprezentujúce ten či onen dovolací dôvod (teda to, že I. tzv. zmätočnosť sa v konkrétnom prípade môže prejaviť ako absencia právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie veci, chýbajúca procesná subjektivita strany sporu, nedostatok spôsobilosti strany samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu v spojení s nekonaním za ňu zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka, existencia prekážky veci právoplatne rozsúdenej alebo prekážky skôr začatého konania o tej istej veci, rozhodnutie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom či ako nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci strane uskutočňovanie jej

patriacich procesné práva v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces a II. nesprávne právne posúdenie vecí môže spočívať buď v riešení rozhodnej právnej otázky spôsobom odkláňajúcim sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, v tom, že dovolací súd takú otázku ešte neriešil alebo v rozhodovaní dovolacieho súdu v prípadoch takej otázky rozdielne). Z povahy jedného i druhého dovolacieho dôvodu a dôvodov prípustnosti dovolania k nim prináležiacich pritom vyplýva, že kým tzv. zmätočnosť nevylučuje (hoci by to mal byť skôr ojedinelý jav) aj viacero zmätočnosťných vád popri sebe (napr. rozhodnutie napriek nedostatku právomoci aj za cenu nepostrehnutia nedostatku procesnej subjektivity toho, kto bol označený za stranu sporu, ale tiež prakticky všetky iné do úvahy prichádzajúce, teda vzájomne sa nevylučujúce kombinácie vád vypočítaných v jednotlivých písmenách ustanovenia § 420 C. s. p.), u nesprávneho právneho posúdenia vecí môže ku kumulácii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania prísť len v prípade nastolenia aj dovolaním viacerých (prinajmenšom dvoch) právnych otázok (z ktorých u jednej sa odvolací súd svojim riešením odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ďalšia ešte dovolacím súdom riešená nebola, pričom aj tu prichádzajú do úvahy i iné kombinácie dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C. s. p. - v tejto súv. por. napr. uznesenie najvyššieho súdu z 31. októbra 2017 sp. zn. 6 Cdo 203/2016) a odôvodnenie dovolania viacerými (či dokonca všetkými) zákonom ustanovenými dôvodmi jeho prípustnosti pri nevymedzení aj viacerých pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodných právnych otázok zakladá vnútornú rozpornosť dovolania a vo svojej podstate znamená odôvodnenie dovolania neprípustným dovolacím dôvodom (tu por. tiež uznesenie najvyššieho súdu z 31. júla 2017 sp. zn. 6 Cdo 123/2017).

20. Ak sa však dovolaním (ako aj v prejednávanej veci) akcentuje len jedna rozhodná právna otázka, spor (medzi dovolateľom na jednej a dovolacím súdom na druhej strane) môže reálne vzniknúť - odhliadnuc na tomto mieste od existencie samotného nesprávneho právneho posúdenia vecí, namietaného dovolaním - len o tom, či dovolaním uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení vecí (ktorým a len ním je dovolací súd viazaný) vyplýva z toho dôvodu prípustnosti dovolania, v ktorom ho vidí dovolateľ (v ktorom prípade však viazanosť dovolacieho súdu daná nie je a ani prípadný dielčí omyl dovolateľa či možbyť aj jeho neznalosť v tomto smere nemá žiaden právny význam).

21. Už uvedené možno zosumarizovať i tak, že vymedzenie právnej otázky, od ktorej bolo závislým rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s možnosťou konštatovania vo vzťahu k nej aspoň jednej z procesných situácií zadefinovaných v jednotlivých písmenách ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. má za následok nutnosť považovania dovolania za prípustné a na to, aby mu šlo priznať aj vecný úspech (aby toto bolo i dôvodným), musí tu byť podržanie si dovolacím súdom názoru predstavujúceho jeho ustálenú rozhodovaciu prax a odmietnutie názoru odvolacieho súdu, od takej praxe sa odkláňajúceho (to v prípade dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), nestotožnenie sa dovolacieho súdu s riešením ponúkaným odvolacím súdom a poskytnutie ním vlastného riešenia predstavujúceho jeho významový protiklad (pri dôvode prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) alebo neprijatie toho zo vzájomne si konkurujúcich riešení z dosiaľ nezjednotenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, v prospech ktorého sa vyslovil v konkrétnej veci odvolací súd (toto u dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.).

22. Pri riadení sa takýmito úvahami potom nešlo dosť dobre nevidieť to, že dovolaním nastolená právna otázka nie je (i so zreteľom k istej osobitosti prejednávanej veci, o ktorej ešte reč bude) len relatívne jednoduchou otázkou, či v prípadoch škôd pre nezákonnosť rozhodnutia v trestnom konaní alebo nesprávnosť postupu orgánov štátu je daná zodpovednosť štátu za výsledok trestného konania (alebo „len“ zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny postup), ale záujem na korektnom zodpovedaní takejto otázky (majúcom ambíciu byť i dostatočne komplexným) si žiada zodpovedať aj ďalšie dve (v rámci dovolaním výslovne vymedzenej otázky len implicitne položené) podotázky, z ktorých tú prvú možno sformulovať vo forme dotazu, aké (a či identické) sú podmienky zodpovednosti štátu za škodu (tu rozumej materiálnu) a za nemajetkovú ujmu (imateriálnu), tú druhú potom vo forme iného dotazu, či pri posudzovaní podmienok zodpovednosti štátu v režimoch oboch zodpovednosťných zákonov, prichádzajúcich do úvahy (zákona č. 58/1969 Zb. na strane jednej a zákona č. 514/2003 Z. z. na strane druhej) je alebo naopak nie je nejaký rozdiel.

23. Sama otázka podmienok zodpovednosti štátu za škodu v situácii, v ktorej predmetom konania bol výlučne nárok na náhradu nemajetkovej ujmy (nech aj majúci pôvod v postupoch orgánov činných v trestnom konaní, za ktoré buď podľa SZoZŠ alebo NZoZŠ má zodpovedať štát), by totiž mala charakter otázky len akademickej, od ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu závislým (priamo) byť nemohlo a preto by z nej (samej osebe) prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci vyvodiť nešlo. To ale naopak neplatilo u žiadnej z podotázok uvedených pod 22. zhora, ktoré s prihliadnutím k opieraniu žalobcom jeho dielčieho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pre nezákonnosť rozhodnutia o úpravu zo starého zodpovednostného zákona a druhého dielčieho nároku (pre nesprávny úradný postup) o zodpovednostný zákon nový (teda ku kombinácii nárokov podľa oboch zodpovednostných zákonov, zakladajúcej vyššie spomínanú špecifickosť prípadu v prejednávanej veci) významnými boli.

24. Pre riadne uchopenie problému nastoleného dovolaním totiž za základné východiská bolo treba vziať to, že a/ žalobca sa v prejednávanej veci domáhal na žalovanej výlučne náhrady nemajetkovej ujmy (nie materiálnej škody), spôsobenej mu v súvislosti s trestným konaním vedeným v minulosti voči jeho osobe a to s namietaním nezákonnosti rozhodnutia (pre už vyššie spomínané skončenie trestného konania bez odsudzujúceho rozsudku a to v tomto konkrétnom prípade zastavením trestného stíhania) i nesprávneho úradného postupu (najmä pre prietahy v trestnom konaní), že b/ čiastkový nárok na náhradu z titulu nezákonného rozhodnutia spadal do obdobia účinnosti SZoZŠ a ďalší čiastkový nárok na náhradu z titulu nesprávneho úradného postupu aj do obdobia účinnosti NZoZŠ, že c/ v priebehu konania zdôrazňovaná otázka zodpovednosti štátu za výsledok trestného konania mala význam len u čiastkového nároku vyvodzovaného z nezákonnosti rozhodnutia (keďže nebolo a dosť dobre ani nemohlo byť sporu či pochybnosti o tom, že pre nástup zodpovednosti za nesprávny úradný postup predstavovaný prietahmi nemal spôsob skončenia trestného konania, teda jeho výsledok žiaden význam) a že d/ z oboch zodpovednostných zákonov majúcich sa v tejto veci použiť inštitút náhrady nemajetkovej ujmy pozná len ten nový a absencia priamej úpravy v tom starom umožňuje nanajvyš (vyjmúc len rámcovú úpravu v Dohovore) podporné použitie ustanovení O. z. slúžiacich rovnakému účelu, čiže ustanovení o ochrane osobnosti.

25. Pri takomto dostatočne analytickom nazeraní na posudzovaný problém z rozhodnutí uvádzaných dovolaním parametre takej skutkovej totožnosti s prejednanou vecou, aby šlo použiť (a následne porovnať) aj v nich vyslovené právne názory, naplnil len rozsudok najvyššieho súdu z 30. júla 2008 sp. zn. 3 Cdo 201/2007 (inak paradoxne práve to rozhodnutie, ktoré dovolateľka v dôsledku jednej z neodstránených písárskych chýb v dovolaní neoznačila celkom správne).

26. Len v tomto rozhodnutí totiž súdy vrátane súdu dovolacieho riešili prípad požiadaviek žalobcu na náhradu škody podľa SZoZŠ a na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ustanovení O. z. s tým, že v dovolacom konaní už boli riešené výhradne otázky súvisiace so zásahom do osobnosti žalobcu (tak ako aj v priebehu celého konania v prejednávanej veci). Najvyšší súd pritom v takomto svojom rozhodnutí konštatoval, že žalovaný štát nie je v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy pasívne legitimovaný, lebo v danom skutkovom rámci ho nemožno považovať za subjekt, ktorý zasiahol do osobnostných práv žalobcu. Vo vzťahu k požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy okrem toho dovolací súd poznamenal, že i keby žaloba na ochranu osobnosti podaná podľa ustanovení O. z. smerovala proti pasívne legitimovanému subjektu, nemohla byť úspešná, lebo „niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, i keď sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde napríklad vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. Dochádza tu k stretu dvoch záujmov, pri ktorom sa individuálny záujem fyzickej osoby, do osobnosti ktorej sa zasahuje, dostáva do kolízie s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť. V dôsledku toho aj podľa názoru dovolacieho súdu nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby (§ 11 O. z.) sú vykonávané v medziach zákona; na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr prípadne aj došlo k zastaveniu trestného stíhania voči tejto fyzickej osobe alebo k jej prepusteniu z väzby

alebo aj k oslobodeniu spod obžaloby“.

27. V súvislosti s existenciou zhora v podstatnom citovaného rozhodnutia zaiste nie je bez významu, že na záveroch v ňom vyslovených najvyšší súd zotrval a tieto nielen vo vzťahu k otázke pasívnej legitímácie štátu za zásah do práva na ochranu osobnosti, ale aj vo vzťahu k otázke podmienky neoprávnenosti zásahu zopakoval v ďalšom svojom rozsudku z 26. septembra sp. zn. 3 Cdo 176/2012. Tento rozsudok, obsahujúci tiež záver, že „neoprávnenosť je spravidla vylúčená aj v prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti, ku ktorému došlo v rámci úradného konania, pokiaľ zásah nevybočil z medzi daných platnými predpismi.“, ako aj citáciu právnej vety uznesenia najvyššieho súdu z 10. decembra 2008 sp. zn. 5 Cdo 274/ 2007, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej tiež len „Zbierka“) v znení „Ak je v súlade so zákonnými podmienkami začaté príslušné konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie tohto rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania, a to ani ak sa prípadne neskôr preukáže, že nebolo vydané dôvodne“ (R 36/2009), bol pritom sám neskôr uverejnený v Zbierke, nech aj v tomto prípade bez právnej vety použiteľnej aj v prejednávanej veci (tu por. tiež R 127/2014).

28. Aj v ďalšom dovolateľkou označenom rozhodnutí, ktorým bolo uznesenie najvyššieho súdu z 30. septembra 2009 sp. zn. 1 Cdo 64/2008, šlo síce o prípad spadajúci do obdobia účinnosti SZoZŠ, dovolací súd tu však odvolaciemu súdu posudzujúcemu vec už podľa nového zodpovednostného zákona primárne vytkol túto vadu v právnom posúdení veci (použitie nesprávneho právneho predpisu), najmä sa však pre uplatnenie žalobcom výlučne nároku na náhradu majetkovej škody (reprezentovanej trovami obhajoby v trestnom konaní skončenom oslobodením žalobcu spod obžaloby) venoval výlučne podmienkam vzniku takéhoto nároku (nie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a už vôbec nie v režime NZoZŠ). Pri takýchto odchýlkach skôr posudzovaného prípadu od toho v prejednávanej veci preto ani závery, že „uznesenie o vznesení obvinenia neobsahuje konečný záver o spáchaní trestného činu a vine obvineného. Toto rozhodnutie je vydané na základe dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin (až na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou). Ak dôjde k oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne (v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku).“ a že „Jednotlivé dôvody oslobodenia spod obžaloby nemajú z hľadiska hodnotenia správnosti uznesenia o vznesení obvinenia rovnaký význam“ nemohli byť v prejednávanej veci použiteľnými, podobne ako ani ďalší text z tu spomínaného uznesenia v znení : „z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu má ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia; takéto právo by nemal iba vtedy, ak by si vznesenie obvinenia zavinil sám, bol spod obžaloby oslobodený len preto, že nie je za trestný čin trestne zodpovedný, resp. že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný.“ (pominúc tu to, že na skutočný rozpor týchto záverov so závermi z rozsudku sp. zn. 3 Cdo 201/2007 by šlo usúdiť len u textu doplneného v uznesení sp. zn. 1 Cdo 64/2008 takpovediac na dôvažok).

29. Napokon znaky potrebnej skutkovej zhody porovnávaných prípadov nevykazovalo ani tretie z dovolateľkou označených rozhodnutí, teda uznesenie najvyššieho súdu z 18. augusta 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009, ktoré sa týkalo výlučne náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (NZoZŠ) a v ktorom sa najvyšší súd podmienkam vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy rovnako ako v jemu predchádzajúcom uznesení sp. zn. 1 Cdo 64/2008 nevenoval (z ktorých dôvodov ani neskoršie uverejnenie i tohto rozhodnutia v Zbierke - pod R 37/2014 - nemalo pre prejednanú vec žiaden význam).

30. Za tohto stavu vecí preto aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci významné podotázky výslovne dovolaním položenej otázky, tak ako tieto boli sformulované pod 22. zhora, je podľa názoru dovolacieho súdu žiadúce zodpovedať tak, že pri nárokoch na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, majúcich pôvod v nezákonnosti rozhodnutí orgánov štátu alebo ich nesprávnom úradnom postupe, možno na principiálnu totožnosť podmienok zodpovednosti štátu za jednu i druhú ujmu usudzovať nanajvýš v režime zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení. Pod režim

zákona č. 58/1969 Zb. (inak zákona nahrádzajúceho niekdajšie jediné ustanovenie § 426 Občianskeho zákonníka) naopak môžu spadať len podmienky vzniku jediného ním poznaného nároku, teda nároku na náhradu škody a naopak podmienky vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, z ktorých jednou je tiež možnosť kvalifikácie zásahu do osobnostných práv ako zásahu neoprávneného, musia byť posudzované podľa vnútroštátneho práva upravujúceho takýto nárok (ktorým je popri len rámcovej úprave z čl. 5 Dohovoru práve Občiansky zákonník a to konkrétne jeho ustanovenia §§ 11 až 17). Rozdiel medzi úpravami z oboch zodpovednostných zákonov tkvie v principiálnej odlišnosti podmienok vzniku nárokov (resp. zodpovednosti) v jednom (prvom) prípade a v principiálnej totožnosti takýchto podmienok v prípade druhom, i keď pod takouto principiálnou totožnosťou podmienok samozrejme nejde rozumieť existenciu práva na náhradu nemajetkovej ujmy v každom jednotlivom prípade neskončenia trestného konania odsudzujúcim rozsudkom (zvlášť ak sú tu tiež zákonom predpokladané postupy orgánov činných v trestnom konaní nekončiace ani vznesením obvinenia, akým je zadržanie a obmedzenie osobnej slobody podozrivej osoby podľa § 85 Trestného poriadku a použiteľná judikatúra nepripúšťa odškodnenie v režime zodpovednosti štátu za škodu ani v takýchto prípadoch - v tejto súv. por. napr. nález Ústavného súdu Českej republiky z 22. októbra 2018 sp. zn. III. ÚS 2062/18).

31. Ak teda v prejednávanej veci odvolací súd a pred ním i súd prvej inštancie (ten podľa všetkého súc viazaný názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu, ktorý ale vzhľadom na uvedené vyššie nežlo považovať za správny) skončenie trestného konania voči žalobcovi bez vydania odsudzujúceho rozsudku považovali aj z hľadiska vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v režime starého zodpovednostného zákona za rovnocenné so zrušením uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, hoci v tomto prípade bola rozhodujúcou oprávnenosť či neoprávnenosť zásahu príslušného orgánu činného v trestnom konaní (de facto len otázka možnosti alebo nemožnosti považovania jeho postupu za excés), ich rozhodnutia spočinuli na nesprávnom právnom posúdení veci. Pre odklonenie sa nimi od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, v tomto prípade reprezentovanej jeho rozhodnutiami uvedenými pod 25. až 27. zhora bol daný nielen dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (nie teda podľa dovolateľkou tvrdeného písmena c/), ale dovolanie bolo tiež dôvodným.

32. I keď takáto nesprávnosť právneho posúdenia sa týkala len čiastkového nároku vyvodzovaného z nezákonnosti rozhodnutia (pretože - ako dovolací súd uviedol vyššie - podmienky nároku na náhradu škody i nemajetkovej ujmy v režime NZoZŠ sú principiálne totožnými a v prejednávanej veci i vzhľadom k rozhodnutiam ústavného súdu, ustáľujúcim prietahy v trestnom konaní voči žalobcovi, nemohlo byť o nesprávnosti úradného postupu a zodpovednosti zaň sporu), oba nižšie súdy práve obrazným zliatím oboch čiastkových nárokov žalobcu pri svojom rozhodovaní aj jeho odôvodňovaní spôsobili neoddeliteľnosť tej časti dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (čo platilo aj v prípade rozsudku súdu prvej inštancie), ktorá bola zaťažaná dovolaním dôvodne vytknutou vadou od časti takto nepostihnutej (kde bolo zrejmé, že nižšie súdy síce trvali na rozdelení celkovej žalovanej sumy na časť zodpovedajúcu nároku titulom nezákonného rozhodnutia a druhú časť zodpovedajúcu nároku titulom nesprávneho úradného postupu, avšak potom, čo tak žalobca urobil, sa už súčasťou žiadneho z ich rozsudkov nestala - o odôvodnení ani nehovoriac - špecifikácia, ktorý z oboch čiastkových nárokov sa mal na prisúdenej sume 35.000,- € podieľať v akom rozsahu).

33. Napriek tým spôsobenej zjavnej nepreskúmateľnosti rozsudkov oboch nižších súdov v časti napadnutej dovolaním, ktorou sa ale v tejto veci pre podanie dovolania len z dôvodu podľa § 421 C. s. p. zaoberať nešlo, tak dovolaciemu súdu neostávalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu v celej napadnutej časti potvrdzujúcej rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti vo veci samej aj vo výslovne nenapadnutom, avšak závislom výroku o trovách odvolacieho konania (§ 439 písm. a/ C. s. p.) a tiež rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti vo veci samej a aj tu tiež v časti trov konania zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a 2 a § 450 C. s. p.). So zreteľom k zaťaženiu vadou nesprávneho právneho posúdenia veci rozhodnutí oboch nižších súdov a nevysporiadaniu sa žiadnym z nich rozhodnými otázkami akcentovanými vyššie pritom nepovažoval za možné dosiahnutie nápravy len zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu.

34. Pokiaľ šlo o návrh žalovanej na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, tomuto nešlo vyhovieť preto, že C. s. p. na rozdiel od skoršej úpravy vyhovie návrhu podmienil aj existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa (tu por. § 444 ods. 1 C. s. p.) a za takýto dôvod nejde považovať púhu obavu z exekučného vymoženia napadnutým rozhodnutím uloženej povinnosti (ktorá je pri rozsudkoch čo aj len čiastočne vyhovujúcich žalobám prítomná vždy a prihliadanie na ňu by urobilo zo zákonom ustanovenej výnimky pravidlo), zvlášť ak prakticky súbežne s rekodifikáciou civilného procesu prišla i taká zmena exekučného poriadku, ktorá skorší princíp nemožnosti navrátenia v exekučnom konaní do predošlého stavu, v podmienkach skoršej úpravy odôvodňujúci odklad vykonateľnosti, opustila (v tejto súv. por. napr. uznesenie najvyššieho súdu z 3. marca 2016 sp. zn. 6 Cdo 27/2016 a § 61 zákona č. 233/1995 Z. z. v znení platnom a účinnom do 31. marca 2017 vrátane, teda do nadobudnutia účinnosti zákona č. 2/2017 Z. z.).

35. O trovách odvolacieho konania dovolací súd nerozhodoval, pretože o nich so zreteľom k čo i len čiastočnému zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie patrí rozhodnúť v novom rozhodnutí súdu prvej inštancie (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.